

YAYINCILIK DÜNYASININ EN BEĞENİLEN YAYINEVLERİ

Artık daha çok kitap yayımlanıyor, daha çok kitap satılıyor. Peki bu arada yayınevleri, pek çok ölçüt göz önünde tutulduğunda, yeterince özenli davranıyor mu? Biz bu düşünceden çıkarak, en beğenilen yayınevlerini sorduk. İlgi çekici sonuçlar çıktı.

Yayınevlerinin asıl uğraşı kitap ve dergi yayıncılığı. Kitap yayıncılığı elbette her zaman arabanın önüne koşudur. Aynı zamanda dergi yayımlayan yayınevi sayısı bir avuca sığacak kadar. Sonunda bütün boyutlarıyla kendisini tamamlamış bir sektör olmasını amaçladığımız yayıncılık dünyası, bugün artık etkinlikleri sürekli olan 1.000'den çok yayınevinden oluşuyor. Varlıkları tescil edilmiş bir o kadar yayınevi de kayıtlarda duruyor. İçinde bulunduğumuz bu son dönem boyunca yayınevlerinin sayısının gitgide arttığı da biliniyor. 1980'lerin hemen başında neredeyse 100 yayınevi varken, bugün binlerce yayınevinden söz ediyoruz.

Peki bu sayısal artışın yayıncılığın tam bir sektöre dönüşmesine katkıda bulunduğu söyletebilir mi? Şimdilik pek söylenemez. Yaklaşık son on yılda, yayımlanan kitap çeşidi de, kitap satışları da katlanarak arttı. Kitap yayıncılığı önemli ticari karşılıklar yaratmaya başladı.

Öte yandan, önceleri nitelikli edebiyat yayıncılarının egemen olduğu yayıncılık dünyası, neden sonra ticari yayınevlerinin egemen olduğu yatay bir genişleme yaşadı. Kısa yoldan para kazanmak için yayıncılığa giren kaptıkacı yayınevleri bu arada türedi.

Meslekten yayıncılar bilir ki, yayıncılık, büyük ya da küçük, nitelikli kitap ve dergi yayımlayan yayınevlerinin omuzlarında yükselir. Her yerde böyledir bu. Ötekilerin günü geçtiğinde, güncel olan anlamını yitirdiğinde, o nitelikli yayıncılar hâlâ aynı yerde durmayı sürdürür.

Notas'un bu sayısında, yayıncılık sektörünün nitelikli

yayınevlerinin hangileri olduğunu, sektörün içini dışını iyi bilenlere sorduk. Yayıncılık dünyasının sorunlarını değil, en beğendikleri yayınevlerinin hangileri olduğunu öğrenmek, okurlarımızla paylaşmak için. Kesin yargılar aramadan, kişisel seçimlerini, beğenilerini belirtmelerini istedik.

Bir yayınevinin niteliğini anlatacak şu dört ölçütü de bir çerçeve olarak öne sürerek:

- Yayımladıkları kitapların içeriğine göre.
- Yayımladıkları kitapların estetik niteliğine göre.
- Her bakımdan güvenilirliğe göre.
- Okurla ilişkilerine göre.

YAYIMLADIKLARI KİTAPLARIN İÇERİĞİNE GÖRE

Metis Yayınları İletişim Yayınları

Metis'in yayımladığı kuramsal kitaplar önemli bulunuyor. Dünyada çok önemli örnekler veren edebiyat literatürünü yakından izleme olanağı sağlamak, bir yayınevi için önemli bir kültür katkısı, ayırt edici bir özellik olarak görülüyor. Bu arada toplumsal bilimler, felsefe, edebiyat, siyaset alanlarında yayımladığı kitaplar da Metis'in niteliğini güçlendiriyor.

İletişim ise, nitelikli edebiyat kitapları ve toplumsal bilimler alanında yayımladığı kitapların yanında, edebiyat klasikleriyle de öne çıkıyor. İletişim'in yaptığı yayıncılığın kapsamının genişliği ve akademik çalışmalara verdiği destek ve modern Türkiye tarihinin eleştirel bir haritasını çıkarma konusundaki iştahı önemli bulunuyor.

Yayıncılık Dünyasının En Beğenilen Yayınevleri için görüşlerini belirten yayıncılar ve yazarlar

Cem Akaş (G Yayın Grubu yönetmeni, yazar) • Cemil Kavukçu (yazar) • Sırma Köksal (Everest Yayınları yayın yönetmeni, yazar) • Turgut Çeviker (araştırmacı, yazar) • Tanıl Bora (İletişim Yayınları editörü, yazar) • Müren Beykan (Günışığı Kitaplığı editörü) • Murat Yalçın (Yapı Kredi Yayınları editörü, yazar) • Behçet Çelik (yazar) • Cem Erciyes (Radikal kültür-sanat sorumlusu) • Sinan Kılıç (Alef Yayınları yöneticisi) • Derviş Şentekin (Radikal Kitap editörü, yazar) • Sibel Oral (yazar, editör) • Bora Ekmekçi (İdefix yayın sorumlusu) • Çağlayan Çevik (Hürriyet kültür-sanat editörü) • Tuğba Eriş (Notos Kitap editörü)

YAYIMLADIKLARI KİTAPLARIN ESTETİK NİTELİĞİNE GÖRE

Günışığı Kitaplığı
Metis Yayınları
Yapı Kredi Yayınları

Norgunk, Metis, Helikopter yayınevleri, yayımladıkları kitapların tasarımına verdikleri özenle ilk sıralarda belirtiliyor.

Estetik ölçüt konusundaki seçimler birçok yayınevine dağılıyor. Bunun nedeni, kitabı güzel bir nesne olarak yayımlayan yayınevlerinin gitgide çoğalması olmalı.

Kitabın estetik ölçütü denince de, belli ki önce kapak tasarımına bakılıyor. Sonra iç tasarıma.

Görüşlerine başvurduğumuz yayıncılar ve yazarların çoğunluğu, yalınlığı bir estetik kategori olarak benimsiyor.

Metni öne çıkaran yalın tasarım özellikle vurgulanıyor. Bir kitabın rahat okunurluğunun bütün estetik kaygıların önünde olması gerektiği belirtiliyor.

OKURLA İLİŞKİLERİNE GÖRE

Günışığı Kitaplığı
Metis Yayınları
Yapı Kredi Yayınları

Günışığı Kitaplığı, Metis ve Yapı Kredi yayınları, okurla ilişkilerini en iyi düzenleyen yayınevleri olarak belirtiliyor.

Bu yayınevlerinin, yayımladıkları her kitabı izleyen bir okur kitlesi yaratmış olmaları, önemli bir özellik. Okuru canevinden yakalamak bu ve ancak zamanla kazanılıyor. Bunun önkoşullarından biriye, nerede okur varsa, oraya kitaplarını götürme, yaygınlaşma çabası.

Sıcaklık, ataklık, cana yakınlık da belirtilen özellikleri arasında.

HER BAKIMDAN GÜVENİLİRLİĞE GÖRE

Yapı Kredi Yayınları • İletişim
Yayınları • Metis Yayınları
İş Kültür Yayınları • Günışığı Kitaplığı

YKY, İletişim, Metis, İş Kültür ve Günışığı Kitaplığı yayınevleri, çeşitli nedenlerle en güvenilir yayınevleri sıralamasında öncelikle anılıyor.

Güvenilirliğin ölçütleri olarak da şunlar belirtiliyor:

Editöryel katkının yüksekliği.

Yayına hazırlık sürecinde titizlik ve kitapları yanlışsız yayımlamaya gösterilen özen.

Çevirilerin doğruluğu.

Telif haklarına saygı.

Yapılan hataları kabullenme.

Bu arada Günışığı Kitaplığı, özel bir örnek olarak, "çocukları küçük aptallar yerine koymayıp insan olarak gördüğü" gibi gerekçelerle çocuk yayıncılığında öne çıkıyor.

■ Görüşlerine başvurduğumuz yayıncılar ve yazarlar, bu arada bir dizi yayınevinin daha adını andı.

Kitap, Norgunk, Everest, Siren, Sel yayınevleri, öncelikle adı anılanlar oldu. Adı özellikle "estetik ve güvenilirlik ölçütleri" bağlamında belirtilen Notos Kitap'ı ise, Notos'ta yaptığımız araştırmalar içinde değerlendirmiyoruz.

Gene de şu belirtilebilir: Yayıncılık sektörü kitap üretiyor. Kitap ise, herhangi bir meta değil, aynı zamanda estetik bir ürün. Kitabı güzel yayımlamak, yayınevlerinin yükümlülüğü olmalı. Değilse, yayıncılık yalnızca mal dolaşımı içinde kendini var eden, ticari bir sektöre dönüşür. Okurların bir bedel ödeyerek aldıkları kitapların kapağından içine, bütün ayrıntılarıyla iyi hazırlanmış, tasarlanmış, pırıl pırıl kitaplar okumaları da onların en temel hakkıdır.